

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES VUOSIKERTOMUS 2005
TIIVISTELMÄ JA TILASTOTIETOJA

10. JUHLAVUOSI 1995–2005

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES VUOSIKERTOMUS 2005

TIIVISTELMÄ JA TILASTOTIETOJA

10. JUHLAVUOSI 1995-2005

© Euroopan oikeusasiamies 2006

Kaikki oikeudet pidätetään.

Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Kertomuksen koko teksti on julkaistu Internetissä osoitteessa:

<http://www.ombudsman.europa.eu/report/fi/default.htm>

Printed in Belgium

PAINETTU KLOORIVALKAISEMATTOMALLE PAPERILLE

JOHDANTO

Euroopan oikeusasiamiehen toimielin vietti 10. juhlavuottaan vuonna 2005. Tämä tärkeä merkkipaalu tarjosi tilaisuuden tarkastella ensimmäisen vuosikymmenen saavutuksia ja kartoittaa optimaalisin yhteistyömuoto avainkumppaneiden kanssa. Järjestämämme monimuotoiset tapahtumat tarjosivat meille runsaasti tietoa siitä, mikä toimii hyvin, ja siitä, miltä osin voimme kehittää suhdettamme Euroopan unionin (EU) toimielimiin ja laitoksiin, oikeusasiamiesten yhteisöön sekä kantelijoihin ja yleisesti ottaen kansalaisiin. Ennen kuin käsittelen tarkemmin erilaisia esiin tulleita ajatuksia, haluaisin kuitenkin esitellä toimielimen työtä kuluneiden 10 vuoden aikana.

Euroopan oikeusasiamies on syyskuusta 1995 lähtien käsitellyt yhteensä yli 20 000 kantelua ja auttanut lukemattomia kansalaisia vastaamalla heidän tiedusteluihinsa. Kunedeltäjäni, ensimmäinen Euroopan oikeusasiamies Jacob SÖDERMAN jätti tehtävänsä, hän saattoi esittää yhtenä tärkeimmistä saavutuksistaan EU:n erilaisten toimielinten ja laitosten halukkuuden tehdä hänen kanssaan yhteistyötä kansalaisten kantelujen ratkaisemiseksi. Toimielimet ja laitokset ovat osoittaneet olevansa halukkaita tekemään oikeusasiamiehen kanssa yhteistyötä kansalaisten palvelujen parantamiseksi, minkä osoittavat esimerkiksi ikärajojen poistaminen rekrytoinnissa, asiakirjojen saatavuuden lisääminen, maksuviivästyksiin tehdyt parannukset ja EU:n perusoikeuskirjan kasvava huomioon ottaminen. Näistä ja monista muista saavutuksista meidän unionin kansalaisina tulee olla ikuisesti kiitollisia Jacob SÖDERMANILLE.

Sen lisäksi, että Euroopan oikeusasiamies on pyrkinyt parantamaan unionin hallintoa, hän on kehittänyt suhteita kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin oikeusasiamiehiin koko EU:ssa varmistaakseen, että EU:n lainsäädännön mukaiset kansalaisten ja asukkaiden oikeudet, myös perusoikeudet, toteutuvat. Tätä yhteistyötä tehdään pääasiassa Euroopan oikeusasiamiesten verkostossa, josta on kymmenen vuoden aikana kehitetty erinomainen väline kansalaisten kantelujen nopeaan ja tehokkaaseen käsittelyyn. Vuonna 2005 pääsimme arvioimaan verkoston saavutuksia siitä lähtien, kun se perustettiin Strasbourgissa vuonna 1996, ja sopimaan yhteisestä etenemistavasta.

Oikeusasiamies on syyskuusta 1995 työskennellyt jatkuvasti lisätäksään kansalaisten tietoa heidän oikeuksistaan ja erityisesti heidän oikeudestaan kannella ja hakea muutosta. Näiden aloitteiden onnistumisesta kertoo se, että oikeusasiamiehelle esitetään nykyään yli 300 kantelua joka kuukausi ja vuonna 2005 kanteluja vastaanotettiin ennätysmäärä.

Oikeusasiamiehen suhteet EU:n toimielimiin ja laitoksiin

Olisi tietysti suotavampaa, jos kansalaisten ei tarvitsisi olla yhteydessä Euroopan oikeusasiamieheen ja heidän valituksensa ratkaistaisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa siinä hallintoelimestä, jota valitus koskee. Kansalaisille ei ole tärkeää, kuka heidän ongelmansa ratkaisee. He kaipaavat usein vain selvitystä, syytä, anteeksipyyntöä tai neuvoa, ja hallintoelin on itse parhaassa asemassa antamaan sellaisen.

Jos kansalaisilla on tarve valittaa, he haluavat, että ongelma ratkaistaan mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti. Hallintoelimen esittämä sovintoratkaisu on mielestäni nopein ja kaiken kaikkiaan paras vaihtoehto, koska hallintoelin säilyttää uskottavuutensa ratkaistessaan ongelman, kantelijan luottamus sitä kohtaan kasvaa ja kaikki osapuolet hyötyvät sovintoratkaisusta. Toisin sanoen tapa, jolla julkishallinto käsittelee valituksia, kertoo, kuinka kansalaiskeskeinen se on. Tämän keskeisen

sanoman olen halunnut välittää erilaisissa tapahtumissa, joita järjestimme juhluvuotenumme EU:n toimielinten ja laitosten kanssa.

Jokainen EU:n toimielin ja laitos voi omalta osaltaan parantaa suhteita kansalaisiin. Olipa kyse sopimusongelmien ratkaisemisesta, asiakirjojen saamisesta tai hakijan valitsematta jättämisen perustelemisesta, valituksista voi oppia, miten palvelujamme voidaan parantaa. Lopputuloksena kaikki, jotka jatkossa asioivat toimielinten kanssa – eivät ainoastaan kantelijat – hyötyvät oikeusasiamiehen työstä.

Kantelut ovat usein oire vakavammista, monimutkaisemmista tai järjestelmällisistä asioista tai ongelmista. Yksi oikeusasiamiehen tehtävistä on tunnistaa ne ja edistää tapoja puuttua niihin. Oikeusasiamies palvelee siis paitsi ulkoisena valvontamekanismina myös, arvokkaana tiedonlähteenä, joka voi auttaa hallintoelimiä parantamaan niiden toimintaa kiinnittämällä huomiota kehitettäviin alueisiin.

Tärkeä apuväline tässä työssä on eurooppalainen hyvän hallintotavan säännöstö. Euroopan parlamentin vuonna 2001 hyväksymässä säännöstössä selitetään kansalaisille, mitä heillä on oikeus odottaa eurooppalaiselta hallinnolta. Se on myös hyödyllinen opas virkamiehille, joita kannustetaan korkeatasoiseen hallintoon. Säännöstöstä julkaistiin vuonna 2005 uusi painos 24 kielellä. Sitä jaettiin yli 100 000 kappaletta kaikkialle Eurooppaan ja sen ulkopuolelle, minkä jälkeen kansalliset hallintoelimet ja paikalliset viranomaiset, koulut ja yliopistot, koulutuskeskukset ja kirjastot sekä yksittäiset kansalaiset ovat pyytäneet lisäkappaleita. Säännöstö on todellinen eurooppalainen menestystuote. Se on mukautettu kansallisia, alueellisia ja paikallisia hallintoelimiä varten Portugalista Italiaan, Valloniasta Kreikkaan ja Romaniasta Kroatiaan. Kun otetaan huomioon, että eurooppalainen säännöstö on otettu käyttöön näin monessa erilaisessa hallintoelimestä eri puolilla Eurooppaa, toivon edelleenkin, että se voitaisiin hyväksyä kaikissa EU:n toimielimissä ja laitoksissa, esimerkiksi toimielinten välisenä sopimuksena. Tästä asiasta vuonna 2005 käymäni yhteydenpito Euroopan komission puheenjohtajan José Manuel BARROSON ja varapuheenjohtajien Margot WALLSTRÖMIN ja Siim KALLAKSEN kanssa on ollut erittäin myönteistä, ja toivon hartaasti, että voimme edetä nopeasti hankkeen toteuttamisessa. Se olisi selkeä osoitus kaikkien tahdosta työskennellä yhdessä kansalaisten hyväksi tulevinä vuosina.

Komission tiedonanto uudesta sisäisestä menettelystä, jolla vastataan oikeusasiamiehen tutkimuksiin, oli mielestäni erittäin myönteinen kehitysaskel vuonna 2005. Tiedonannossa lisätään yksittäisten komission jäsenten poliittista vastuuta tapauksista, samalla kun siinä säilytetään pääsihteeristön keskeinen asema. Olen erittäin tyytyväinen tähän uuteen menettelyyn, jolla on ymmärtääkseni tarkoitus parantaa komission vastausten yhdenmukaisuutta ja laatua sekä varmistaa oikeusasiamiehen suositusten ja huomautusten nopeat jatkotoimet. Koska toimielimeen kohdistuu noin 70 prosenttia oikeusasiamiehen tutkimuksista, on tärkeää, että komissio näyttää mallia hallinnollisten epäkohtien käsittelyssä ja kansalaisten palvelukulttuurin edistämisessä. Tässä vuosikertomuksessa esitetään useita esimerkkejä tapauksista, joissa komissio on todellakin toiminut nopeasti ja rakentavasti sille esiin tuomieni ongelmien ratkaisemiseksi.

Yhteistyö Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kanssa

Euroopan oikeusasiamies on alusta lähtien tehnyt tiiviisti yhteistyötä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla toimivien kollegojensa kanssa Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kautta. Verkoston pääasiallinen tarkoitus on nykypäivänä yhtä perusteltu ja tärkeä kuin verkoston perustamisen aikaan: varmistaa kansalaisten ja asukkaiden EU:n lainsäädännön mukaisten oikeuksien toteutuminen arkielämässä.

EU:n lainsäädännön täytäntöönpano on pitkälti jäsenvaltioiden hallintoelinten vastuulla. EU:n lainsäädännön mukaisten oikeuksien kunnioittaminen riippuu siis käytännössä pitkälti näiden hallintoelinten päivittäisen työn laadusta ja siitä, missä määrin valvontaelimet, oikeusasiamiehet mukaan luettuina, onnistuvat tukemaan korkeatasoista hallintoa ja tarvittaessa tarjoamaan tehokkaita korjaavia toimia. Asian merkitystä lisää se, että eri jäsenvaltioiden hallintojen ja EU:n toimielinten välinen yhteistyö laajenee ja tiivistyy koko ajan. Oikeuksien suojaamiseksi ja tehokkaan avun tarjoamiseksi tarvitaan hallintojen välisen yhteistyön ohella oikeusasiamiesten välistä yhteistyötä.

Tämän takia tutkin vuonna 2005 mahdollisuutta vahvistaa ja edistää oikeusasiamiesten asemaa kehittyvässä eurooppalaisessa oikeudellisessa ja poliittisessa kulttuurissa. Perustelin tätä sillä, että verkoston on lisättävä kansalaisten yhteistyöstä saaman lisäarvon näkyvyyttä sekä kansalaisille itselleen että päättäjille kaikilla unionin eri tasoilla. Viimeksi mainitun osalta työtä on tehtävä vielä paljon. Meidän on vakuutettava päättäjät siitä, ettei monimuotoisuus saa estää ottamasta oikeusasiamiehiä täysipainoisesti huomioon niissä lukuisissa uusissa eurooppalaisissa toimintalinjoissa, joita jäsenvaltioiden viranomaiset ja EU:n toimielimet ja laitokset jatkuvasti kehittävät.

Yhteistyömme julkisuuskuvan selventämiseksi ilmoitin, että toimistoni aikoo kehittää edelleen Internetin käyttöä viestinnässä kansalaisten kanssa ja oikeusasiamiesten kesken. Aiomme luoda Euroopan oikeusasiamiehen verkkosivustolle vuorovaikutteisen oppaan ”Kuka voi auttaa minua?” (Who can help me?), joka auttaa kansalaisia kääntymään oikean oikeusasiamiehen puoleen eurooppalaisella, kansallisella tai alueellisella tasolla. Aiomme myös laatia verkostossa seuraavien kahden vuoden aikana selvityksen, jossa selitetään kansalaisille, mitä he voivat odottaa, jos he kääntyvät verkostoon kuuluvan oikeusasiamiehen puoleen. Selvitys voitaisiin hyväksyä kansallisten oikeusasiamiesten kuudennessa seminaarissa, joka pidetään Strasbourgissa vuonna 2007. Tiedän hyvin, että tällainen selvitys on laadittava huolellisesti. Olen kuitenkin vakuuttunut siitä, että yhteinen näkemyksemme oikeusasiamiehen asemasta ja tehtävästä on niin selkeä, että selvitys on mahdollista laatia ehdottamassani aikataulussa. Sen lisäksi että selvitys olisi hyödyllinen niille kansalaisille, jotka tarvitsevat oikeusasiamiehen palveluja oman jäsenvaltionsa ulkopuolella, se toimisi tärkeänä kiintopisteenä oikeusasiamiesten suhteissa päättäjiin sekä kollektiivisesti että yksilöllisesti. Selvityksen valmistelu olisi lisäksi itsessään arvokas tarjotessaan tilaisuuden edistää ja syventää vastavuoroista oppimista. Tällainen menettely voi siis vain lujittaa tähän mennessä rakennettua yhteistyötä.

Oikeusasiamiehen suhteet kansalaisiin ja mahdollisiin kantelijoihin

Euroopan oikeusasiamiehen ponnisteluilla yhteistyön tiivistämiseksi EU:n toimielinten ja laitosten kanssa sekä oikeusasiamiesten kanssa eri puolilla unionia on yksi ensisijainen tavoite, eli mahdollisimman hyvän palvelun tarjoaminen kansalaisille. Unionin kansalaisille tarjottavan palvelun parantamiseksi järjestimme vuonna 2005 osana 10-vuotisjuhlallisuuksia tapahtumia tiedotusvälineille, kansalaisjärjestöille, sidosryhmille, alue- ja paikallishallinnon edustajille sekä kansalaisille yleisesti. Pidimme tarpeellisena perehtyä useisiin aloihin, joilla voitaisiin tulevaisuudessa lisätä tietoa oikeudesta kannella oikeusasiamiehelle ja siten parantaa EU:n hallintoa kaikkien hyödyksi.

Oikean tiedon välittämisessä oikeille ihmisille on todettu olevan parantamisen varaa. Euroopan oikeusasiamiehellä on kaksi kiireellistä haastetta tiedon lisäämiseksi: monet ihmiset eivät tiedä, mikä oikeusasiamies on, eivätkä sitäkään, mitä EU tekee. Kaikessa tuottamassamme aineistossa on käsiteltävä näitä kahta seikkaa suoraan ja selkeästi. Oikeusasiamiehen on tehostettava tiedotustaan Internetissä ja tavoitettava paremmin mahdolliset kantelijat. EU:n toimielinten pitäisi tiedottaa järjestelmällisesti niihin yhteyttä ottaville henkilöille mahdollisuudesta kannella.

Oikeusasiamiehen on tehtävä selväksi, että kanteleminen on helppoa. Yksinkertaistaen voidaan todeta, että oikeusasiamies tarjoaa nopeaa palvelua ilmaiseksi ja joustavasti. Niille, jotka pelkäävät kantelunsa aiheuttavan ikäviä seurauksia toimielimiltä haluan muistuttaa, että yritys tai uhkaus tuottaa haittaa henkilölle siksi, että hän käyttää oikeuttaan kannella oikeusasiamiehelle, on itsessään hallinnollinen epäkohta. EU:n toimielinten ja laitosten tulisi varmistaa, että niiden virkamiehet tietävät tämän ja toimivat sen mukaisesti.

Lopuksi

Euroopan unioni on nyt koetuksella. Ranskan ja Alankomaiden kansalaiset ovat äänestäneet Euroopan perustuslain ratifiointia vastaan, äänestysprosentti Euroopan parlamentin vaaleissa jatkaa laskuaan ja unioni kamppailee yhä muuttaakseen mielikuvaa poliittisen eliitin luomasta etäisestä byrokratiasta. Tuoreessa Eurobarometri-tutkimuksessa ilmeni, että vain 38 prosenttia eurooppalaisista uskoo, että heidän äänensä kuuluu EU:ssa.

Euroopan oikeusasiamiehen virka perustettiin unionin lähentämiseksi kansalaisiin ja ”inhimillisten kasvojen” antamiseksi EU:n hallinnolle. Toimielimen perusolemuksen kuuluu, että oikeusasiamies

on fyysinen henkilö. Hän on henkilökohtaisesti yhteydessä hänelle kirjoittaviin yksittäisiin kansalaisiin, tutkii heidän tapauksensa ja pyrkii löytämään ratkaisun heidän kanteluihinsa. Jokainen näistä yhteydenpidosta auttaa inhimillistämään EU:n hallintoa ja saattamaan sen lähemmäs kansalaisia. Oikeusasiamies on keskeinen osa rakennetta, jolla luodaan kansalaisten ja toimielinten välistä luottamusta. Hän voi edistää rakentavaa vuoropuhelua näiden kahden osapuolen välillä.

Kuten eräs kantelija kirjoitti: "Minun osaltani tapaus on vihdoinkin loppuun käsitelty, ja toivon voivani kääntää uuden lehden toiminnassani, joka on kiinteästi sidoksissa Eurooppaan. Kiitän teitä avustanne sovittelussa. Toimielimenne on erittäin tärkeä väylä, joka tekee kansalaisille mahdolliseksi ratkaista myönteisessä hengessä arkaluonteiset ongelmat, joita heillä saattaa olla Euroopan toimielinten kanssa."

Oikeusasiamies ei voi työskennellä yksin. Huipputasoinen hallinto on varmistettava yhdessä EU:n toimielinten ja laitosten kanssa. Lupausten pitäminen, asianmukaisten kantelumenettelyjen tarjoaminen, virheistä oppiminen, työn avoimuus ja julkisen valvonnan salliminen ovat kaikki tärkeitä keinoja, joilla luodaan luottamusta kansalaisissa. Oikeusasiamiehen on samaten tehtävä järjestelmällisesti yhteistyötä kansallisten, alueellisten ja paikallisten kollegojensa kanssa varmistaakseen, että kansalaisten oikeuksia kunnioitetaan täydellisesti kaikkialla unionissa. Hänen on lisäksi pyrittävä jatkuvasti tavoittamaan kansalaisia ja mahdollisia kantelijoita, jotta he oppisivat tuntemaan hänen tarjoamansa palvelun.

Euroopan oikeusasiamiehenä pyrin viemään eteenpäin ensimmäisen vuosikymmenen aikana saavutettuja tuloksia, jotta voisin täyttää toimielimelleni annetun tehtävän saattaa unioni lähemmäs kansalaisia ja antaa "inhimilliset kasvot" EU:n hallinnolle.

Strasbourgissa, 14. helmikuuta 2006

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

TIIVISTELMÄ

Euroopan oikeusasiamiehen yhdennessätoista vuosikertomuksessa Euroopan parlamentille annetaan selonteko oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2005. Vuosikertomus on P. Nikiforos DIAMANDOUROSIN kolmas; hän aloitti Euroopan oikeusasiamiehenä 1. huhtikuuta 2003.

VUOSIKERTOMUKSEN RAKENNE

Vuosikertomuksessa on kuusi lukua ja viisi liitettä. Vuosikertomus alkaa oikeusasiamiehen alkusanoilla, joissa hän tarkastelee vuoden keskeisiä toimia ja saavutuksia ja hahmottelee näkemyksiään tulevaisuudeksi. Tämä tiivistelmä puolestaan muodostaa ensimmäisen luvun.

Toisessa luvussa kuvataan menettelyt, joita oikeusasiamies soveltaa käsitellessään kanteluita ja suorittaessaan tutkimuksia. Siinä tuodaan esiin merkittävimmät uudet seikat ja tehdään yhteenveto vuoden aikana käsitellyistä kanteluista sekä temaattinen analyysi tutkimuksen jälkeen päätettyjen tapausten tuloksista. Analyysi käsittää tärkeimmät oikeusasiamiehen vuonna 2005 tekemiin päätöksiin sisältyvät oikeudelliset seikat ja tosiasiat.

Kolmanteen lukuun on valittu yhteenvetoja päätöksistä kanteluissa ja oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritetuissa tutkimuksissa käsitellyistä erilaisista aiheista ja osallisina olevista toimielimistä. Se sisältää yhteenvedot kaikista niistä päätöksistä, jotka on mainittu toisen luvun temaattisessa analyysissä. Kanteluja koskevien päätösten yhteenvedot on luokiteltu ensin tuloksen perusteella ja toiseksi asianosaisen toimielimen tai laitoksen perusteella. Luvun lopussa esitetään yhteenvedot päätöksistä, jotka ovat seuranneet omasta aloitteesta suoritetuista tutkimuksista.

Neljännessä luvussa käsitellään suhteita muihin Euroopan unionin toimielimiin ja laitoksiin. Siinä selostetaan ensin, millainen merkitys on ollut oikeusasiamiehen rakentavalla yhteistyösuhteella toimielimiin ja laitoksiin, ja luetellaan sen jälkeen tapaamisia ja tilaisuuksia, joita näissä puitteissa järjestettiin vuonna 2005.

Viidennessä luvussa esitellään Euroopan oikeusasiamiehen suhteita Euroopassa ja muissa maissa toimivien kansallisten, alueellisten ja paikallisten oikeusasiamiesten yhteisöön. Euroopan oikeusasiamiesten verkoston toimintaa kuvataan yksityiskohtaisesti, ja lisäksi selostetaan oikeusasiamiehen osallistumista seminaareihin, konferensseihin ja tapaamisiin.

Kuudennessa luvussa tarkastellaan yleisesti oikeusasiamiehen tiedotustoimintaa. Luku on jaettu kuuteen osaan, joissa käsitellään vuoden kohokohtia, oikeusasiamiehen tutustumismatkoja, konferensseja ja tapaamisia, joihin oikeusasiamies ja hänen työntekijänsä ovat osallistuneet, suhteita tiedotusvälineisiin, julkaisuja ja online-tiedotusta.

Liitteessä A on tilastotietoja Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2005. Liitteissä B ja C on yksityiskohtaisia tietoja oikeusasiamiehen talousarviosta ja henkilöstöstä. Liite D käsittää hakemistot kolmannen luvun päätöksistä jaoteltuina tapauksen numeron, aiheen ja väitetyn hallinnollisen epäkohdan mukaan. Liitteessä E kuvaillaan Euroopan oikeusasiamiehen valintamenettely ja selostetaan P. Nikiforos Diamandourosin uudelleenvalinta tammikuussa 2005.

YHTENNVETO

Euroopan oikeusasiamiehen toimenkuva

Euroopan oikeusasiamiehen toimisto perustettiin Maastrichtin sopimuksella, jossa se liittyy kansalaisuuteen Euroopan unionissa. Euroopan oikeusasiamies tutkii hallinnollisia epäkohtia

yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä. Oikeusasiamies on määritellyt ”hallinnollisen epäkohdan” tavalla, joka edellyttää ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä oikeusvaltion ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattamista. Euroopan parlamentti on hyväksynyt määritelmän.

Oikeusasiamies tutkii yksityishenkilöiden, yritysten ja yhdistysten tekemiä kanteluja ja käynnistää lisäksi tutkimuksia omasta aloitteestaan. Hän pyrkii myös tiedottamaan kansalaisille heidän oikeuksistaan sekä siitä, miten he voivat käyttää niitä.

Kantelut ja tutkimukset vuonna 2005

Vuonna 2005 oikeusasiamiehelle tuli yhteensä 3 920 kantelua, mikä on 5 prosenttia enemmän kuin vuonna 2004¹. Oikeusasiamies vastaanotti ennätykselliset 59 prosenttia kaikista kanteluista sähköisesti, joko sähköpostitse tai kantelulomakkeella, joka on oikeusasiamiehen verkkosivustolla. Kanteluista 3 705 oli yksityisten kansalaisten suoraan lähettämiä ja 215 yhdistysten tai yritysten lähettämiä.

Yli 75 prosentissa tapauksista oikeusasiamies pystyi auttamaan kantelijaa joko käynnistämällä tutkimuksen, välittämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, kenen puoleen tämän kannattaisi kääntyä löytääkseen ongelmaansa sopivan ratkaisun mahdollisimman nopeasti. Vuoden aikana käynnistettiin kaiken kaikkiaan 338 uutta tutkimusta kantelun perusteella (mukaan lukien yksi yhteinen tutkimus, joka kattoi 389 yksittäistä kantelua). Oikeusasiamies käynnisti myös viisi tutkimusta omasta aloitteestaan.

Euroopan oikeusasiamies käsitteli vuonna 2005 yhteensä 627 tutkimusta, joista 284 oli siirretty vuodelta 2004.

Edellisten vuosien tapaan suurin osa tutkimuksista koski Euroopan komissiota (68 prosenttia kaikista tutkimuksista). Komissio tekee yhteisön toimielimistä eniten sellaisia päätöksiä, joilla on suoria vaikutuksia kansalaisiin, joten on luonnollista, että se on kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistosta (EPSO) tehtiin 73 kantelua, Euroopan parlamentista 58 ja Euroopan unionin neuvostosta 14 kantelua.

Pääasialliset hallinnolliset epäkohdat, joista kanneltiin, olivat avoimuuden puute sekä kieltäytyminen tietojen antamisesta (188 tapausta), epäoikeudenmukaisuus tai vallan väärinkäyttö (132 tapausta), syrjintä (103 tapausta), epätyytyttävät menettelyt (78 tapausta), vältettävissä ollut viivästys (73 tapausta), huolimattomuus (44 tapausta), se, että jäsenvaltion velvollisuuksien täyttämistä ei ollut varmistettu, ts. Euroopan komissio ei ollut hoitanut tehtäväänsä ”perussopimusten vartijana” (37 tapausta) ja oikeudellinen virhe (29 tapausta).

Oikeusasiamies vastaanotti sähköpostitse yhteensä 3 269 yksittäistä tiedustelua, kun niiden määrä oli vuonna 2004 noin 3 200 ja vuonna 2003 noin 2 000.

Oikeusasiamiehen tutkimusten tulokset

Vuonna 2005 oikeusasiamies sai päätökseen 312 tutkimusta, joista 302 oli kantelun perusteella käynnistettyjä ja 10 omasta aloitteesta käynnistettyjä tutkimuksia. Tulokset olivat seuraavanlaiset:

Ei hallinnollista epäkohtaa

Oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella 114 tapauksessa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Tällainen tulos ei ole aina kielteinen kantelijan kannalta, sillä kantelija hyötyy ainakin saadessaan täydellisen selvityksen asianosaiselta toimielimeltä tai laitokselta sen toiminnasta taikka häneltä saatetaan pyytää anteeksi. Esimerkkejä:

- Euroopan komissio perusteli, miksi se oli päättänyt jättää tutkimatta Espanjan viranomaisiin kohdistetun syytöksen sukupuoliseen suuntautumiseen perustuneesta syrjinnästä. Sen mukaan

¹

On syytä tuoda esiin, että näistä kanteluista 335 koski samaa asiaa ja käsiteltiin yhteisenä tutkimuksena (ks. yhteenveto asiasta 3452/2004/JMA ym. alakohdassa ”ei hallinnollista epäkohtaa”).

kantelijoiden – Espanjan kansalaisen ja Argentiinan kansalaisen – kohtaamat ongelmat eivät kuuluneet yhteisön oikeuden soveltamisalaan. Komissio ehdotti valittamista kansallisella tasolla ja kantelijat esittivät kantelun Espanjan oikeusasiamiehelle. (1687/2003/JMA)

- Euroopan kansalaisten toimintapalvelun (European Citizen Action Service, ECAS) esittämästä kantelusta oikeusasiamies totesi, että komission vähimmäisvaatimukset asianosaisten osapuolten kuulemiselle rakennerahastojen tulevaisuuden käsittelyssä olivat riittävän selkeät ja että komissio oli kyseisessä tapauksessa noudattanut niitä. Hän ei kuitenkaan sulkenut pois sitä mahdollisuutta, että vähimmäisvaatimukset voitaisiin esittää selkeämmin tai että joissakin tapauksissa olisi hyvä järjestää monialaisempi ja kokonaisvaltaisempi kuuleminen, ja hän kertoi ECAS:lle mahdollisuudesta ehdottaa tällaista komissiolle. (948/2004/OV)
- Oikeusasiamiehen tutkimus, joka koski kirjojen ilmaista lainaamista julkisista kirjastoista, auttoi selkeyttämään syitä, joiden vuoksi komissio oli käynnistänyt rikkomismenettelyn Espanjaa vastaan, ja tapoja, joilla asiaa koskeva yhteisön direktiivi voidaan panna täytäntöön heikentämättä tällaista ilmaista lainaustoimintaa. Oikeusasiamiehen tutkimus perustui 389 kanteluun, joissa väitettiin, että komission päätös käynnistää rikkomismenettely Espanjaa vastaan kyseenalaisti julkisten kirjastojen olemassaolon julkisena peruspalveluna ja rikkoi kansalaisten perusoikeutta päästä osalliseksi kulttuurista. Oikeusasiamies lopetti tutkimuksen kuultuaan, että komissio oli saattanut asian Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi. (3452/2004/JMA ym.)

Vaikka oikeusasiamies ei havaitse hallinnollista epäkohtaa, hän voi huomata, että toimielimellä tai laitoksella on tilaisuus parantaa hallintonsa laatua tulevaisuudessa. Tällaisissa tapauksissa oikeusasiamies esittää lisähuomautuksen. Näin tehtiin esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

- Oikeusasiamies ehdotti, että komissio tarkistaisi tarjouspyyntöjen puhelurekistereitä koskevat sisäiset menetelmänsä. Hän teki tämän ehdotuksen tutkittuaan komission yksikön ja kantelijan kanssa kilpailleen tarjoajan välisen puhelinkeskustelun asianmukaisuutta. Oikeusasiamies ei löytänyt näyttöä epäasianmukaisuudesta mutta totesi, että komission olisi ollut helpompi vastata kantelijan kysymyksiin, jos se olisi voinut esittää kirjallisen tallenteen kyseisestä puhelinkeskustelusta. (1808/2004/JMA)
- Tutkittuaan kanteluja, joiden mukaan komissio ja neuvosto eivät olleet varanneet Brysselissä sijaitsevien päärakennustensa lähistöön riittävästi pysäköintipaikkoja invalideille, oikeusasiamies kannatti kantelijoiden Belgian viranomaisille esittämää ehdotusta pysäköintipaikkojen lisäämisestä ja pyysi, että hänelle tiedotettaisiin jatkotoimista. Oikeusasiamies kehotti neuvostoa lisäksi harkitsemaan vielä päätöstään rajoittaa invalidien pääsyä pysäköintialueilleen turvasyistä, ja hän ehdotti, että neuvosto seuraisi tässä asiassa komission esimerkkiä. (2415/2003/JMA ja 237/2004/JMA)
- Oikeusasiamies katsoi, että komissio voisi parantaa suhdettaan kansalaisiin ja lisätä avoimuuttaan selkeyttämällä menettelyjä, joilla se käsittelee EU:n rahoitustuen käyttöä koskevia valituksia. Asia tuli esiin, kun oikeusasiamies tutki tapaa, jolla komissio oli käsitellyt valitusta Madridin alueviranomaisten tekemästä tuen vähentämisestä. Oikeusasiamiehen tutkimuksen seurauksena komissio suostui antamaan kantelijalle tietoja samalla, kun se myönsi hitautensa käsittelystä tiedottamisessa ja pyysi anteeksi sitä. (274/2004/JMA)
- Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto (EPSO) suostui selventämään tulevisissa kilpailuilmoituksissa, että (i) kutsu esivalintakokeisiin ei tarkoita, että hakijan kelpoisuus on tarkistettu perusteellisesti, ja (ii) hakijoiden, joista myöhemmin ilmenee, että he eivät täytä valintaperusteita, kirjallisia kokeita ei arvostella. Tämän taustalla oli oikeusasiamiehen lisähuomautus tutkimuksessa, joka koski apulaiskääntäjien avoimeen kilpailuun osallistumista hakeneen Unkarin kansalaisen kantelua. Oikeusasiamies katsoi, että näiden lisätietojen antaminen auttaisi välttämään väärinymmärryksiä ja parantamaan suhteita hakijoihin. (839/2004/MHZ)

Toimielimen sopimat asiat ja sovintoratkaisut

Oikeusasiamies pyrkii – aina kuin se vain on mahdollista – saavuttamaan myönteisen tuloksen, joka tyydyttää sekä kantelijaa että kantelun kohteena olevaa toimielintä. Yhteisön toimielinten ja laitosten yhteistyö on välttämätöntä, jotta voidaan päästä tällaisiin tuloksiin, jotka auttavat parantamaan toimielinten ja kansalaisten välisiä suhteita ja voivat tehdä kalliit ja aikaa vievät oikeudenkäynnit tarpeettomiksi.

Vuoden 2005 aikana toimielin tai laitos sopi itse 89 tapausta oikeusasiamiehelle esitetyn kantelun seurauksena. Esimerkkejä:

- Komissio sopi saksalaisen tiedetoimittajan kanssa maksuviivästystapauksen, selitti viivästymisen syyt ja suostui maksamaan korkoa. Komissio vahvisti ryhtyneensä toimenpiteisiin nopeuttaakseen maksuja asiantuntijoille. Kantelija kertoi myöhemmin, että hänelle oli maksettu hänen viimeisimmästä työstään vasta 30 päivän kuluessa. (1266/2005/MF)
- Neuvosto avusti oikeusasiamiestä Euroopan unionin poliisioperaatiossa (EUPM) Sarajevossa siviilihenkilönä toimineen tietotekniikka-asiantuntijan sopimuksen irtisanomista koskeneen tapauksen sovittelussa, jonka tuloksena EUPM suostui maksamaan kantelijalle palkan sopimuksen loppuajalta. Kantelijan vaatimuksesta, jonka mukaan neuvoston tulisi puhdistaa hänen maineensa kaikista häntä vastaan esitetyistä syytöksistä, oikeusasiamies totesi, että kantelija saattoi pitää oikeusasiamiehen kantelijaa koskeneessa aiemmassa tapauksessa antamaa päätöstä hänen maineensa puhdistamisena, koska oikeusasiamies oli todennut kyseisessä tapauksessa, ettei kantelijan puolustautumisoikeuksia ollut kunnioitettu. (471/2004/OV)
- Komissio julkisti kaksi kirjettä, jotka se oli lähettänyt Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille rikkomismenettelyn puitteissa, sekä Yhdistyneen kuningaskunnan vastineen, ja se pyysi anteeksi kohtuutonta viivästystä näiden asiakirjojen pyynnön käsittelyssä. Lisätutkimusten jälkeen komissio suostui myös antamaan kantelijoiden saataville kolme CD-ROM-levyä, jotka sisälsivät Yhdistyneen kuningaskunnan komissiolle asiansa tueksi lähettämät tiedot. Rikkomismenettelyssä oli kyse Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten oletetusta yhteisön oikeuden rikkomisesta kantelijoiden kotien lähistöllä sijainneen suuren kaatopaikan osalta. (3381/2004/TN)

Kun oikeusasiamies havaitsee hallinnollisen epäkohdan, hän pyrkii mahdollisuuksien mukaan aina löytämään sovintoratkaisun. Joissakin tapauksissa sovintoratkaisuun voidaan päästä, jos asianosainen toimielin tai laitos tarjoaa kantelijalle korvausta. Tällaiset tarjoukset ovat aina vapaaehtoisia, eli niihin ei liity oikeudellisen vastuun tunnustamista eivätkä ne luo ennakkotapauksia.

Vuonna 2005 ehdotettiin 22:ta sovintoratkaisua. Seitsemän tapausta päättyi sovintoratkaisun hyväksymiseen (yhdessä tapauksessa ehdotus oli tehty vuonna 2004). Vuoden 2005 lopussa oli vielä harkittavana 18 sovintoehdotusta. Niistä kahdessa oikeusasiamies pyysi komissiota harkitsemaan uudelleen antamia kieltäviä vastauksia ehdotuksiin, jotka tehtiin vuonna 2004. Vuonna 2005 tehtyjä sovintoratkaisuja olivat esimerkiksi seuraavat:

- Komissio suostui maksamaan 596 euron korvauksen kantelijalle, jonka tapausta ei ollut käsitelty asianmukaisesti ja nopeasti. Komissio myönsi, että useiden väärinymmärrysten ja hallinnollisten virheiden takia kantelijalle ei ollut maksettu ajoissa. Se lisäsi, että useat oikeusasiamiehen esiin tuomat seikat ja tapauksen poikkeukselliset olosuhteet saivat sen ehdottamaan 596 euron korvausta kantelijalle. Määrä vastaa maksamatta olleelle maksulle kertynyttä korkoa. (1772/2004/GG)
- Kesäkuussa 2004 pidetystä Euroopan parlamentin vaalista Suomessa järjestettyä parlamentin tiedotuskampanjaa koskeneen tutkimuksen seurauksena parlamentti lupasi, että sen tiedotustoimisto Helsingissä varmistaa, että kielten käyttöön kiinnitetään tulevaisuudessa enemmän huomiota. Svenska Finlands folkting oli kannellut siitä, että tiedotuskampanjassa käytetyt julisteet oli julkaistu vain suomeksi. Parlamentti myönsi kampanjan puutteet ja sen,

ettei Suomen ruotsinkielisen väestön osuus vaikuta kielen asemaan EU:n virallisena kielenä tai sen Suomen perustuslain mukaiseen asemaan. (1737/2004/TN)

- Komissio suostui maksamaan Portugalin kansalaiselle 1 000 euroa sovitteluhengessä sen jälkeen kun se oli myöntänyt, että se olisi voinut tiedottaa hänelle asianmukaisesti, ettei hän voi aloittaa työskentelyä ennen kuin hän on tosiasiallisesti ottanut vastaan toimensa. Kantelija syytti komissiota epäoikeudenmukaisuudesta, koska se oli päättänyt, ettei hän voinut työskennellä puhelunvälittäjänä ennen kuin hänen työsuhteensa oli alkanut. Kantelija myös riitautti säännöt, joihin komissio vetosi päättäessään, ettei kantelijaa voitu kelpuuttaa puhelunvälittäjäksi. Komissio ei yhtynyt oikeusasiamiehen näkemykseen komission mahdollisesta hallinnollisesta epäkohdasta siinä, että kyseisiä sääntöjä sovellettiin kantelijan tapauksessa. (1336/2003/IP)

Kriittiset huomautukset, suositusluonnokset ja erityiskertomukset

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen, oikeusasiamies voi päättää asian käsittelyn kriittiseen huomautukseen tai antaa suositusluonnoksen.

Kriittinen huomautus annetaan yleensä, jos asianosainen toimitus ei enää pysty korjaamaan hallinnollista epäkohtaa, jos hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan yleistä merkitystä eikä oikeusasiamies katso jatkotoimien olevan aiheellisia. Kriittinen huomautus vahvistaa kantelijalle sen, että hänen kantelunsa on oikeutettu, ja kertoo asianosaiselle toimielimelle tai laitokselle sen, mitä se on tehnyt väärin. Näin se voi välttää syylistymistä hallinnolliseen epäkohtaan tulevaisuudessa. Oikeusasiamies antoi 29 kriittistä huomautusta vuonna 2005. Esimerkkejä:

- Oikeusasiamies moitti neuvostoa siitä, ettei se ollut käsitellyt asiakirjoja koskenutta pyyntöä asianmukaisesti ja huolellisesti. Tämä liittyi tutkimukseen, jossa ilmeni, että tiettyjä asiakirjoja oli todellisuudessa olemassa paljon enemmän kuin neuvosto oli alun perin kertonut kantelijalle. Oikeusasiamiehen tutkimuksen seurauksena kantelija sai mahdollisuuden tutustua lisäasiakirjoihin. Neuvosto on ottanut tällä alalla käyttöön uudet sisäiset säännöt, joten oikeusasiamies ilmoitti luottavansa siihen, ettei käsiteltävänä olevassa tapauksessa ilmenneitä ongelmia enää kohdattaisi. (1875/2005/GG)
- Oikeusasiamies moitti komissiota tapauksessa, joka koski Galilei-hankkeessa aliurakoitsijana toimineen saksalaisen pienyrityksen maksuviivästystä. Tutkimuksessa paljastui yleisempi ongelma eli se, ettei kyseisessä sopimuksessa velvoiteta tai kannusteta pääurakoitsijaa vaatimaan korkoa aliurakoitsijoiden puolesta, jos komission maksu viivästyy. Oikeusasiamies ehdottikin, että komissio harkitsisi vakiosopimustensa muuttamista siten, että korkoa maksettaisiin tällaisissa tapauksissa automaattisesti. Komissio vakuutti, että se pyrkii ottamaan pienten ja keski suurten yritysten edut huomioon tulevissa vakiosopimuksissaan siinä määrin, kuin tämä on yhdenmukaista yhteisön taloudellisten etujen ja voimassa olevan lainsäädännön kanssa. (530/2004/GG)
- Oikeusasiamies moitti OLAFia tavasta, jolla se oli käsitellyt tietoa, jonka saksalainen virkamies oli antanut sille epäilyistä laittomasta toiminnasta yhteisön elimessä. Kantelija väitti, ettei OLAF ollut kertonut hänelle, kuinka paljon aikaa se uskoi tarvitsevänsä valituksen käsittelyyn. Oikeusasiamies totesi, että OLAFin oli sääntöjen mukaan kerrottava ilmiantajalle, kuinka kauan se uskoi tutkinnan kestävän. (140/2004/PB)

On tärkeää, että toimitukset ja laitokset noudattavat oikeusasiamiehen kriittisiä huomautuksia ja ryhtyvät toimiin ongelmien ratkaisemiseksi ja hallinnollisten epäkohtien välttämiseksi tulevaisuudessa. Vuoden 2005 aikana komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle jatkotoimista 18 kriittisen huomautuksen suhteen. Niihin kuuluivat myös seuraavat:

- Tapaus, jossa oikeusasiamies moitti komissiota siitä, ettei se ollut antanut riittävää selitystä sille, miksi eräs tutkinta oli kestänyt lähes kolme vuotta. Komissio, joka oli vedonnut suuren työmäärän kaltaisiin yleisiin tekijöihin, jotka saattavat aiheuttaa viivästymistä, ilmoitti

oikeusasiamiehelle pyrkivänsä antamaan tarkemman selityksen, jos vastaavanlainen tapaus ilmenee tulevaisuudessa. (2229/2003/MHZ)

- Tapaus, jossa oikeusasiamies moitti komission Kööpenhaminan edustuston vastausta kantelijan pyyntöön saada tietoa häneen liittyvien tietojen käsittelystä. Komissio pahoitteli sitä, että sen edustusto oli rikkonut yhteisön tietosuojasääntöjä, ja ilmoitti muistuttavansa edustustolle, että tietosuojasääntöjä on aina noudatettava. (224/2004/PB)

Jos tapauksessa ilmennyt hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai yleisesti merkittävä tai toimielimen on edelleen mahdollista korjata epäkohta, oikeusasiamies antaa yleensä suositusluonnoksen. Asianosaisen toimielimen tai laitos on annettava oikeusasiamiehelle vastauksena yksityiskohtainen lausunto kolmen kuukauden kuluessa.

Vuonna 2005 annettiin 20 suositusluonnosta. Lisäksi kahdeksan vuonna 2004 annettua suositusluonnosta johti päätökseen vuonna 2005. Yhdeksän tapauksen käsittely saatiin päätökseen vuoden aikana, kun toimielin hyväksyi suositusluonnoksen. Kolme tapausta johti Euroopan parlamentille osoitettuun erityiskertomukseen. Kuuden tapauksen käsittely päätettiin muista syistä. Vuoden 2005 lopussa oli vielä harkittavana 11 suositusluonnosta, joista yksi oli annettu vuonna 2004. Vuonna 2005 hyväksytyt suositusluonnokset olivat esimerkiksi seuraavat:

- Komissio suostui maksamaan 56 000 euron korvauksen ranskalaiselle toimittajalle. Tämä oli kaikkien aikojen suurin oikeusasiamiehelle tehdystä kantelusta seurannut korvaus. Se perustui oikeusasiamiehen päätökseen, jonka mukaan komissio ei ollut täyttänyt kantelijan perusteltuja odotuksia. Komissio oli perunut rahoitustukensa kantelijan hankkeelle. (2111/2002/MF)
- Komissio poisti harjoitteluohjelmansa valintaperusteista 30 vuoden ikärajan. Tämä perustui ohjelman säännöistä tehtyyn kanteluun. Oikeusasiamies pani merkille, että monet muut yhteisön toimielimet ja laitokset soveltavat harjoitteluohjelmissaan ikärajaa. Hän ilmoitti näin ollen aikovansa käynnistää omasta aloitteestaan tutkimuksen näistä ohjelmista. (2107/2002/(BB)PB)
- Komissio suostui antamaan yleisön saataville kirjeen, jonka Portugalin valtiovarainministeri oli lähettänyt sille Portugalin liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä. Komissio oli evännyt Euroopan parlamentin jäseneltä mahdollisuuden tutustua tähän kirjeeseen sillä perusteella, että sen julkistaminen häiritäisi yleistä etua Portugalin finanssi-, raha- tai talouspolitiikan osalta. Oikeusasiamies kääntyi Portugalin viranomaisen puoleen, jotka ilmoittivat hänelle, että maan nykyisessä talousarviontilanteessa kirje ei sisältänyt mitään sellaista, mikä voisi vaikuttaa Portugalin talous- ja finanssipolitiikkaan. (116/2005/MHZ)

Jos yhteisön toimielin tai laitos ei vastaa tyydyttävällä tavalla suositusluonnokseen, oikeusasiamies voi lähettää Euroopan parlamentille erityiskertomuksen. Se on oikeusasiamiehen viimeinen keino ja viimeinen varsinainen toimi, johon hän ryhtyy asian käsittelyn yhteydessä, sillä parlamentti tekee poliittisen arvion päätöslauselman antamisesta ja parlamentin valtuuksien käyttämisestä. Vuonna 2005 annettiin kolme erityiskertomusta:

- Oikeusasiamies esitti parlamentille erityiskertomuksen sen jälkeen, kun neuvosto oli jättänyt esittämättä pätevät perustelut sille, miksi se kieltäytyi avaamasta istuntojaan yleisölle silloin, kun se toimii lainsäätäjänä. Oikeusasiamies käynnisti asiasta tutkimuksen saksalaisen parlamentin jäsenen Elmar Brokin ja CDU-puolueen ("Christlich Demokratische Union Deutschlands") nuorisojärjestön edustajan esittämän kantelun johdosta. Kantelussaan he väittivät, että neuvoston työjärjestys rikkoi Euroopan unionista tehtyä sopimusta, jonka mukaan neuvoston ja yhteisön muiden toimielinten ja laitosten on tehtävä päätöksensä mahdollisimman avoimesti. Oikeusasiamies suositeli, että neuvosto harkitsisi uudelleen päätöstään olla päästämättä yleisöä istuntoihinsa silloin, kun se toimii lainsäätäjänä. (2395/2003/GG)
- Oikeusasiamies lähetti Euroopan parlamentille erityiskertomuksen, joka koski lausumia, jotka Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) oli esittänyt oikeusasiamiehen tekemän tutkimuksen yhteydessä. Tutkimus koski OLAFin esittämiä lahjontasyytöksiä, joiden voitiin

katsoa kohdistuneen erääseen tiettyyn toimittajaan. Toimittaja esitti oikeusasiamiehelle vielä toisen kantelun, jossa hän väitti, että OLAFin tutkimuksen yhteydessä antamalla tiedoilla oli tarkoitus ”johtaa oikeusasiamiestä harhaan ja ohjailla tutkimusta”. Oikeusasiamies suositteli erityiskertomuksessaan, että OLAFin pitäisi myöntää esittäneensä virheellisiä ja harhaanjohtavia lausumia vastineissa, joita se esitti oikeusasiamiehelle tämän tutkimuksen yhteydessä. Oikeusasiamiehen mielestä asiassa tuotiin esiin tärkeä periaatekysymys, joka vaikuttaa kansalaisten luottamukseen EU:n toimielimiin ja laitoksiin. (2485/2004/GG)

- Oikeusasiamies lähetti Euroopan parlamentille erityiskertomuksen todettuaan, että niiden EU:n työntekijöiden, joiden lapsilla on erityistarpeita, erilainen taloudellinen kohtelu oli perusteetonta syrjintää. Oikeusasiamies oli esittänyt suositusluonnoksessaan, että komission tulisi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, etteivät Eurooppa-koulujen ulkopuolelle vamma-asteensa vuoksi jäävien erityislasten vanhemmat joudu osallistumaan lastensa koulutuskustannuksiin. Komissio ilmoitti vastauksessaan olevansa periaatteessa halukas tarkistamaan nykyistä toimintalinjaa sikäli kuin budjettirajoituksiin pystyttiin vaikuttamaan talousarviomenettelyssä, mutta oikeusasiamies katsoi, ettei vastauksessa hyväksytty yksiselitteisesti suositusluonnosta. (1391/2002/JMA ym.)

Tutkimukset omasta aloitteesta

Oikeusasiamies käyttää valtuuttaan suorittaa tutkimuksia omasta aloitteestaan lähinnä kahdessa yhteydessä. Ensinnäkin hän voi tutkia mahdollisen hallinnollisen epäkohdan ilmenemistä, kun kantelun on esittänyt henkilö, jolla ei siihen ole oikeutta (esim. jos kantelija ei ole unionin kansalainen tai unionissa asuva henkilö taikka oikeushenkilö, jolla on rekisteröity toimipaikka jossakin jäsenvaltiossa). Tällaisia omasta aloitteesta suoritettavia tutkimuksia käynnistettiin vuonna 2005 kolme. Oikeusasiamies voi myös käyttää valtuuttaan tehdä omasta aloitteesta tutkimuksia, jotka kohdistuvat toimielimissä esiintyviin järjestelmällisiltä vaikuttaviin ongelmiin. Vuonna 2005 hän teki näin kahdessa tapauksessa, joista toinen oli seuraava:

- Oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan tutkimuksen, joka koski valintalautakuntien vahvistamien valintaperusteiden esittämistä hakijoille. Tutkimus oli jatkoa kolmelle tapaukselle, jotka hän oli käsitellyt vuonna 2005 ja jotka koskivat hakijoille rekrytointikilpailuissa tarjottavaa tietoa. EPSOn näissä tapauksissa antamat vastaukset sisälsivät yksityiskohtaisia lisätietoja, jotka auttoivat hakijoita ymmärtämään arvosteluja. Tapauksissa tuli esiin tärkeitä yleisluonteisia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, joten oikeusasiamies päätti käynnistää tutkimuksen omasta aloitteestaan. (OI/5/2005/PB)

Tarkempi analyysi

Näitä ja muita tapauksia tarkastellaan vuosikertomuksen toisen luvun viimeisessä osassa seuraavista temaattisista näkökulmista: avoimuus ja tietosuoja, komissio ”perussopimusten vartijana”, tarjouskilpailut, sopimukset ja apurahat sekä henkilöstöasiat, työhönnotto mukaan luettuna.

Kertomuksen kolmas luku sisältää yhteenvedon 65 päätöksestä, jotka on valittu 312:sta tapauksen käsittelyn loppuun saattavasta päätöksestä vuonna 2005. Yhteenvedot edustavat oikeusasiamiehen tutkimusten eri aiheiden ja toimielinten monipuolista kirjoa ja tuloksia.

Tapauksen käsittelyn loppuun saattavat päätökset julkaistaan tavallisesti oikeusasiamiehen kotisivustolla (<http://www.ombudsman.europa.eu>) englanniksi ja kantelun alkuperäisellä kielellä.

Suhteet EU:n muihin toimieliimiin ja laitoksiin

Rakentavat yhteistyösuhteet Euroopan unionin toimieliimiin ja laitoksiin ovat ehdoton edellytys sille, että oikeusasiamies voi saavuttaa kansalaisten kannalta myönteisiä tuloksia. Yhteistyö sisältää säännöllisiä tapaamisia ja yhteisiä kokouksia, joissa oikeusasiamies ja hänen keskustelukumppaninsa oppivat ymmärtämään toistensa työtä paremmin, etsivät parhaita keinoja puolustaa ja edistää kansalaisten oikeuksia ja määrittävät aloja, joilla he voivat tulevaisuudessa tehdä yhteistyötä.

Oikeusasiamies hyödynsi toimielimen 10-vuotisjuhlaa lujittaakseen rakentavia suhteita, jotka on luotu toiminnan ensimmäisen vuosikymmenen aikana. Hän järjesti EU:n toimielinten puheenjohtajille ja pääsihteereille sekä unionin laitosten ja virastojen päälliköille virallisen illallisen 17. marraskuuta 2005. Illalliselle osallistui yli 45 henkilöä, jotka edustivat EU:n toimielimiä, laitoksia ja virastoja kaikkialta unionista. Tapahtuman tarkoituksena oli tuoda esiin oikeusasiamiehen vakaa aikomus työskennellä tulevaisuudessa kaikkien EU:n toimielinten, laitosten ja virastojen kanssa EU:n hallinnon laadun parantamiseksi. Koska noin 70 prosenttia oikeusasiamiehen tekemistä tutkimuksista kohdistuu komissioon, oli pääpuhujaksi pyydetty komission puheenjohtaja José Manuel BARROSO. Komission puheenjohtaja kertoi puheessaan eduista, joita komissiolle on sen uudesta sisäisestä menettelystä, jolla se vastaa oikeusasiamiehen tutkimuksiin. Oikeusasiamies painotti olevansa paitsi ulkoinen valvontamekanismi myös arvokas tiedonlähde, joka voi auttaa hallintoelimiä parantamaan niiden toimintaa kiinnittämällä huomiota kehittämisalueisiin.

Oikeusasiamies toisti tämän sanoman useissa muissa tapaamisissa, joita sillä oli toimielinten ja laitosten jäsenten ja virkamiesten kanssa vuonna 2005. Näissä tapaamisissa hän myös esitteli työtään ja neuvoi, miten valituksiin tulisi vastata ja miten menettelyjä voitaisiin parantaa. Tästä näkökulmasta erityisen tärkeä oli komission jäsenten kollegion kokous 25. toukokuuta. Vuonna 2005 pidetyissä tapaamisissa pohdittiin lisäksi aloitteita toimielinten välisen yhteistyön parantamiseksi sekä tietojen ja hyvien toimintatapojen vaihtamiseksi avainkumppaneiden kanssa. Muissa tapaamisissa keskusteltiin muun muassa oikeusasiamiehen ensisijaista tavoitteista ja niiden saavuttamiseen tarvittavista voimavaroista, joiden osalta keskityttiin erityisesti toimielimen vuoden 2006 talousarvioon.

Oikeusasiamies laatii joka vuosi kertomuksen Euroopan parlamentille ja pitää jäsenet säännöllisesti ajan tasalla toiminnastaan lähettämällä heille vuoden mittaan ilmestyvät julkaisunsa. Euroopan parlamentin jäsenille toimitettiin vuonna 2005 yhdeksän julkaisua. Oikeusasiamiehen ja parlamentin vetoamusvaliokunnan välillä on tuloksellinen työsuhte, johon tarvittaessa liittyy tapausten vastavuoroinen vaihto, jotta Euroopan kansalaisia voitaisiin palvella mahdollisimman tehokkaasti. Oikeusasiamies myös kertoo kantelijoille, jotka pyrkivät muuttamaan unionin oikeutta tai politiikkaa, mahdollisuudesta esittää parlamentille vetoamus. Oikeusasiamiehen ja vetoamusvaliokunnan väliset suhteet lujittuivat entisestään vuonna 2005, ja oikeusasiamiehen toimintaa vuonna 2004 käsitelleessä MAVROMMATISIN mietinnössä korostettiin näiden rakentavien työsuhteiden tärkeyttä. Vetoamusvaliokunnan 12. lokakuuta 2005 pitämässä kokouksessa oikeusasiamies sitoutui parlamentin työjärjestyksen 195 artiklan 3 kohdan mukaisesti saapumaan omasta aloitteestaan kuultavaksi aina, kun hän esittää parlamentille erityiskertomuksen.

Suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

Euroopan oikeusasiamies tekee kansallisten, alueellisten ja paikallisten kollegojensa kanssa tiiviisti yhteistyötä varmistaakseen, että EU:n lainsäädäntöä koskevat kansalaisten kantelut käsitellään ripeästi ja tuloksellisesti. Yhteistyö on myös tärkeä keino saada selville oikeusasiamiesten piirissä tapahtuneita tärkeitä muutoksia, vaihtaa tietoa EU:n lainsäädännöstä ja jakaa parhaita toimintatapoja. Yhteistyötä harjoitetaan pääasiallisesti Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kautta, mutta Euroopan oikeusasiamies osallistuu konferensseihin, seminaareihin ja tapaamisiin myös verkoston ulkopuolella.

Euroopan oikeusasiamiesten verkosto

Euroopan oikeusasiamiesten verkosto, joka on kehittynyt vakaasti ja on nyt vaikutusvaltainen yhteistoiminnan väline, on erityisen tärkeä Euroopan oikeusasiamiehelle. Verkostossa on lähes 90 toimistoa 30 maassa. Siihen kuuluu unionin jäsenvaltioiden kansallisen ja alueellisen tason toimistot sekä EU:n ehdokasvaltioiden ja Norjan ja Islannin kansalliset toimistot. Yhteistyö tapausten käsittelyssä on tehokasta. Tämä on erityisen tärkeää, kun muistetaan, että monet kantelijat kääntyvät Euroopan oikeusasiamiehen puoleen, kun heillä on ongelmia valtionhallinnon taikka alue- tai paikallishallinnon kanssa. Monissa tapauksissa kyseisen valtion oikeusasiamies voi tarjota tehokkaan avun. Euroopan oikeusasiamies siirtää tapaukset mahdollisuuksien mukaan suoraan kansallisille ja alueellisille oikeusasiamiehille tai antaa kantelijalle soveltuvia neuvoja. Vuonna 2005 oikeusasiamies neuvoi 945 kantelijaa kääntymään kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen puoleen ja siirsi

91 kantelua suoraan toimivaltaiselle oikeusasiamiehelle. Verkostoon kuuluvien oikeusasiamiesten on myös helppo tiedottaa kansalaisille heidän oikeuksistaan unionin lainsäädännön perusteella sekä siitä, miten he voivat käyttää ja puolustaa oikeuksiaan.

Verkoston kautta tapahtuvan säännöllisen tietojenvaihdon lisäksi on olemassa erityinen menetelmä, jolla kansalliset tai alueelliset oikeusasiamiehet voivat pyytää kirjallisia vastauksia EU:n lainsäädäntöä ja sen tulkintaa koskeviin tiedusteluihin, myös tapausten käsittelyn yhteydessä. Euroopan oikeusasiamies joko antaa vastauksen suoraan tai ohjaa tarvittaessa tiedustelun soveltuvalle EU:n toimielimelle tai laitoksille vastattavaksi. Vuonna 2005 tiedusteluja tuli neljä (kaksi kansallisilta ja kaksi alueellisilta oikeusasiamiehiltä) ja kolmen käsittely saatiin päätökseen (mukaan lukien kaksi, jotka oli siirretty vuodelta 2004).

Verkosto jakaa myös aktiivisesti kokemuksia ja hyviä toimintatapoja. Tämä tapahtuu seminaareissa ja tapaamisissa, säännöllisessä tiedotteessa, sähköisessä keskustelufoorumissa ja päivittäisen sähköisen uutispalvelun kautta.

Euroopan oikeusasiamies ja hänen kansallinen kollegansa järjestävät joka toinen vuosi kansallisten oikeusasiamiesten seminaarin. Viides seminaari, jonka Euroopan oikeusasiamies järjesti alankomaalaisen kollegansa Roel FERNHOUTIN kanssa, pidettiin Haagissa Alankomaissa 11.–13. syyskuuta 2005. Seminaariin kuului Euroopan oikeusasiamiehen toimiston 10-vuotisjuhlan kunniaksi järjestetty juhlailallinen, jossa P. Nikiforos DIAMANDOUROS sai tilaisuuden kiittää kollegoitaan arvokkaasta tuesta toimielimen ensimmäisen vuosikymmenen aikana.

Tämä oli ensimmäinen seminaari, johon osallistui ehdokasvaltioiden oikeusasiamiehiä, ja ensimmäinen, joka järjestettiin unionin kaikkien aikojen suurimman laajentumisen jälkeen. Tapaamisessa olivat edustettuina kaikki EU:n 25 jäsenvaltiota sekä Kroatia, Romania, Islanti ja Norja. Oikeusasiamiehet eri puolilla laajentunutta unionia pitivät seminaarin teemaa – ”Oikeusasiamieslaitosten ja vastaavien elinten rooli EU:n lainsäädännön soveltamisessa” – erittäin kiinnostavana. Oikeusasiamiehillä on valvontaelimenä keskeinen rooli sen varmistamisessa, että EU:n lainsäädäntöä sovelletaan jäsenvaltioissa täydellisesti ja moitteettomasti. Haagissa käydyissä keskusteluissa pohdittiin, miten oikeusasiamiehet voivat yhdessä kehittää työmenetelmiään. Verkoston jäsenten tulevasta yhteistyöstä tehtiin tärkeitä päätöksiä, ja näiden aloitteiden etenemistä tarkastellaan kansallisten oikeusasiamiesten seuraavassa seminaarissa, joka pidetään Strasbourgissa vuonna 2007.

European Ombudsmen – Newsletter oli edelleen vuonna 2005 erittäin arvokas väline EU:n lainsäädäntöä ja parhaita toimintatapoja koskevien tietojen vaihdossa. Huhtikuussa ja lokakuussa julkaistuissa numeroissa käsiteltiin muun muassa EU:n tulevaa perusoikeuksien virastoa, asiakirjojen saatavuutta ja tietosuojaa, syrjintää ja vapaan liikkuvuuden esteitä, vankiloihin liittyviä ongelmia useissa jäsenvaltioissa, terveydenhoidon tarjontaa sekä maahanmuuttajien ongelmia. Oikeusasiamiehen sähköisen asiakirja- ja keskustelufoorumien kehittämistä jatkettiin vuoden aikana, ja se antoi toimistoille tilaisuuden vaihtaa tietoja esittämällä kysymyksiä ja vastauksia. Foorumissa aloitettiin monia tärkeitä keskusteluja, joiden aiheet vaihtelivat kirjojen ilmaisesta lainaamisesta yleisissä kirjastoissa aina oikeusasiamiesten päätösten julkaisemiseen Internetissä. Oikeusasiamiehen sähköinen uutispalvelu – *Ombudsman Daily News* – julkaistiin edelleen jokaisena arkipäivänä. Se sisältää artikkeleita, lehdistötiedotteita ja ilmoituksia kaikkien verkostoon kuuluvien maiden toimistoilta.

Oikeusasiamiehen jäsenvaltioihin ja ehdokasvaltioihin tekemät tutustumiskäynnit ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi verkoston kehittämisen kannalta, ja ne tarjoavat erinomaisen tilaisuuden lisätä tietoa verkoston tarjoamista viestintävälineistä.

Tapaamiset

Oikeusasiamiehen pyrkimykset tehdä yhteistyötä kollegoidensa kanssa ulottuivat vuoden aikana Euroopan oikeusasiamiesten verkoston toimintaa pidemmällekin. Edistääkseen oikeusasiamiesten toimintaa, keskustellakseen toimielinten välisistä suhteista ja vaihtaakseen hyviä toimintatapoja oikeusasiamies osallistui lukuisiin kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten järjestämiin tapahtumiin ja tapasi monia oikeusasiamiehiä ja oikeusasiamieslaitosten edustajia EU:sta ja sen ulkopuolelta.

Tiedottaminen

Oikeusasiamies, joka pyrkii jatkuvasti lisäämään kansalaisten tietoa heidän oikeudestaan kannella, käytti toimielimen 10-vuotisjuhlan tarjoamaa tilaisuutta järjestääkseen ja isännöidäkseen useita tapahtumia, joissa tehtiin tunnetuksi hänen rooliaan. Strasbourgissa *Université Robert Schumaniin* kuuluva *Institut des hautes études européennes* järjesti 28. lokakuuta kollokvion *Le Médiateur européen: bilan et perspectives* ("Euroopan oikeusasiamies: tilannekatsaus ja tulevaisuudennäkymiä"). Strasbourgin pormestarin senaattori Fabienne KELLERIN avaamaan tapahtumaan osallistui yli 80 tutkijaa, opiskelijaa, asianajajaa, EU:n työntekijää ja muuta asiasta kiinnostunutta. Oikeusasiamies järjesti Brysselissä 6. joulukuuta kaksi tapahtumaa aiheesta "Euroopan oikeusasiamies: 10 vuotta, 20 000 kantelua – liian paljon vai liian vähän?". Nämä European Journalism Centren kanssa järjestetyt tapahtumat olivat muodoltaan lehdistöseminaari ja avoin työpaja, ja ne oli tarkoitettu oikeusasiamiehen työstä kiinnostuneille toimittajille, kansalaisjärjestöille, sidosryhmille, alue- ja paikallishallintojen edustajille ja kansalaisille. Tapahtumissa käydyissä keskusteluissa tuli esiin tärkeitä näkökohtia oikeusasiamiehen pohdittavaksi toimielimen toisen vuosikymmenen kynnyksellä.

Oikeusasiamies jatkoi vuonna 2005 tutustumiskäyntejään jäsenvaltioihin vierailemalla marraskuussa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Tutustumiskäynnillä oikeusasiamies tapasi kansalaisia, mahdollisia kantelijoita, hallintovirkamiehiä, oikeuslaitoksen jäseniä ja korkea-arvoisia poliitikkoja. Vierailu osoittautui erinomaiseksi keinoksi parantaa kansalaisten käsitystä heidän omista oikeuksistaan, selkeyttää mielikuvaa oikeusasiamiehen toiminnasta oikeuslaitoksen sekä lakiasäättävän ja toimeenpanevan valtion- ja aluehallinnon haaran keskeisten jäsenten keskuudessa ja rikastuttaa oikeusasiamiehen arvokkaita yhteistyösuhteita Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivien kollegoiden kanssa.

Oikeusasiamies ja hänen henkilöstönsä jatkoivat vuonna 2005 työnsä esittelyä konferensseissa, seminaareissa ja tapaamisissa, joissa he pitivät vuoden aikana noin 120 esitystä. Tapaamiset auttoivat lisäämään oikeusasiamiehen työn tunnettuutta mahdollisten kantelijoiden ja asiasta kiinnostuneiden kansalaisten keskuudessa.

Tiedotusvälineille suunnattu toiminta jatkui vilkkaana, ja eri puolilla Eurooppaa työskenteleville toimittajille jaettiin 17 lehdistötiedotetta. Oikeusasiamies antoi yli 50 haastattelua sanomalehtien, radion ja television sekä sähköisten tiedotusvälineiden toimittajille Strasbourgissa, Brysselissä ja muuallakin. Hän myös esitteli työtään ja vastasi kysymyksiin lehdistötilaisuuksissa ja tapaamisissa.

Oikeusasiamiehen työtä käsittelevää aineistoa jaettiin runsaasti koko vuoden ajan ja erityisesti Euroopan parlamentin järjestämänä avointen ovien päivänä. Brysselissä 30. huhtikuuta pidettynä avointen ovien päivänä julkaistiin Euroopan oikeusasiamiehen 10-vuotisen toiminnan kunniaksi ilmaispostikortti 24 kielellä. Oikeusasiamies tuotti myös juhla kirjan 10-vuotisjuhlan kunniaksi. Juhla kirjaa, jonka nimeksi tuli *The European Ombudsman: Origins, Establishment, Evolution*, on saatavana sekä kovakantisena että pehmeäkantisena, ja se julkistettiin Haagissa kansallisten oikeusasiamiesten viidennen seminaarin yhteydessä. Myös Euroopan hyvän hallintotavan säännöstöstä julkaistiin vuonna 2005 uusi painos 24 kielellä. Säännöstöä jaettiin yli 100 000 kappaletta oikeusasiamiehille, parlamentin jäsenille, EU:n toimielinten ja laitosten päälliköille, komission edustustoihin ja parlamentin toimistoihin jäsenvaltioissa, EU:n tiedotuspisteisiin ja verkostoille, jäsenvaltioiden valtionhallinnoille ja paikallishallinnoille sekä kansalaisille ja järjestöille, jotka ovat osoittaneet erityistä kiinnostusta EU:n toimielinten toimintaan. Julkaisu herätti suurta kiinnostusta, ja vuoden loppuun mennessä siitä oli pyydetty tuhansia lisäkappaleita.

Kaikki nämä julkaisut ovat saatavilla säännöllisesti ajan tasalle saatetulla oikeusasiamiehen verkkosivustolla yhdessä päätösten, lehdistötiedotteiden, tilastotietojen ja tiedotustoimintaa koskevien yksityiskohtaisten tietojen kanssa. Verkkosivustolle luotiin vuonna 2005 uusi osio, joka on omistettu kokonaan toimielimen 10-vuotisjuhlalle. Sieltä löytyy juhla kirja ja useita 10-vuotisjuhlan tapahtumiin liittyviä asiakirjoja. Sivustolle luotiin toinenkin uusi osio, joka sisältää oikeusasiamiehen toimielimen perustamiseen liittyviä historiallisia asiakirjoja.

Oikeusasiamiehen kotisivuilla käytiin 304 300 kertaa 1.1.–31.12. 2005. Sivuston englanninkielinen versio oli suosituin (71 166 käyntiä), seuraavaksi suosituimpia olivat ranskan-, italian-, espanjan-,

saksan- ja puolankieliset versiot. Maantieteellisesti tarkasteltuna sivustolla käytiin eniten Belgiasta (27 517 käyntiä) ja sen jälkeen Italiasta, Espanjasta, Ranskasta, Saksasta ja Puolasta.

Sisäinen kehitys

Oikeusasiamies jatkoi vuonna 2005 ponnisteluja varmistaakseen, että toimielin kykenee käsittelemään 25 jäsenvaltion kansalaisten kantelut 21 virallisella kielellä.

Oikeusasiamiehen hallinto- ja talousosastoa uudistettiin vuonna 2005 siten, että se jaettiin neljään jaostoon: hallinto-, talous-, kantelunkäsittely- ja tiedotusjaostoon. Uudistuksen oli tarkoitus kehittää yksittäisten jaostojen erikoistumista samalla kun osaston päällikkö huolehtii toimintojen koordinoinnista. Oikeudellisella osastolla vahvistettiin tapausten hallintaa ja laadunvalvontaa koskevia menettelyjä, jotta varmistettaisiin suuremman kantelumäärän yhdenmukainen seuranta ja luotettava käsittely suuremmissa lakimiesten ryhmässä.

Oikeusasiamiehen henkilöstösuunnitelman virkojen määrä nousi vuoden 2004 38:sta 51:een vuonna 2005, kuten parlamentin vuonna 2002 hyväksymässä monivuotisessa talousarviossa ennakoitiin. Suunnitelman mukaisesti laajentumiseen liittyvät uudet virat täytettiin vaihteittain vuosina 2003–2005. Budjettiviranomaisen joulukuussa 2005 hyväksymässä vuoden 2006 talousarviossa on ennakoitu virkojen määrän nostaminen 57:ään. Kasvu johtuu pääasiassa Euroopan unionin seuraavasta laajentumisesta (Bulgaria ja Romania) ja päätöksen täytäntöönpanosta, jossa oikeusasiamiehen henkilöstöhallinto erotetaan parlamentin yksiköistä. Yksi toimielimen kymmenennen toimintavuoden esisijaisista tavoitteista olikin parlamentin kanssa tehtyjen yhteistyösopimusten tarkistaminen niiden mukauttamiseksi nykytilanteeseen. Vuoden 2006 alussa on tarkoitus allekirjoittaa uusi sopimus, jolla ylläpidetään tiivistä yhteistyötä parlamentin kanssa kaikilla niillä aloilla, joilla voidaan saavuttaa merkittäviä mittakaavaetuja ja budjettisäästöjä.

Oikeusasiamies esitteli uuden talousarviorakenteen (nimikkeistöt) mukaisen talousarvion vuodeksi 2006. Uudella rakenteella on tarkoitus lisätä avoimuutta ja helpottaa budjettivallan käyttäjän valvontaa parantamalla mahdollisuutta samankaltaisten menojen tarkasteluun. Tällaiset menot jakautuivat tähän saakka käytetyssä rakenteessa useisiin osastoihin ja lukuihin. Vuoden 2006 määrärahojen kokonaismäärä on 7 682 538 euroa (7 312 614 euroa vuonna 2005).

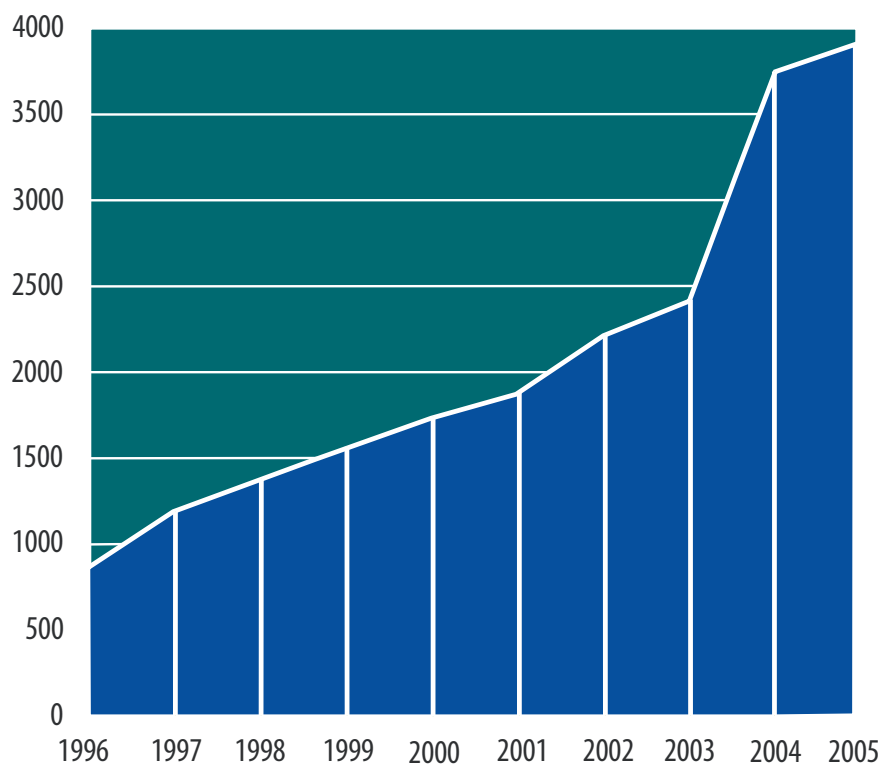
TILASTOTIETOJA

1 VUODEN 2005 AIKANA TUTKITUT TAPAUKSET

1.1 TAPAUSTEN KOKONAISMÄÄRÄ VUONNA 2005 4 416¹

- Kantelut, joita ei ollut saatu päätökseen 31.12.2004..... 284²
- Kantelut, joiden tutkittavaksi ottamisesta ei ollut tehty päätöstä 31.12.2004..... 207
- Vuonna 2005 saadut kantelut 3 920³
- Tutkimukset Euroopan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta 5

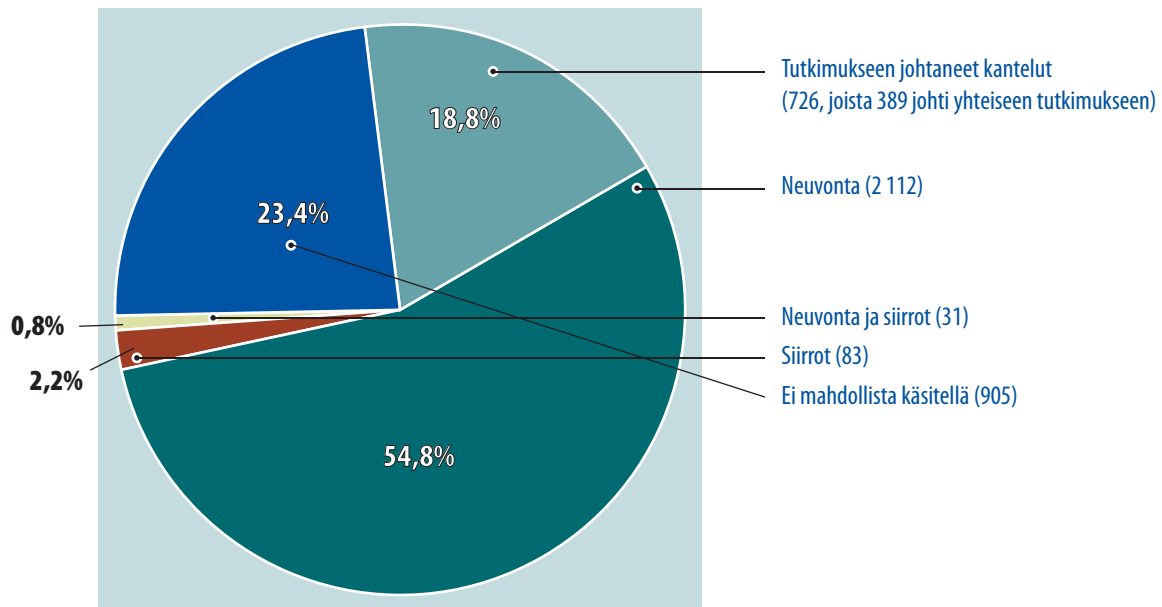
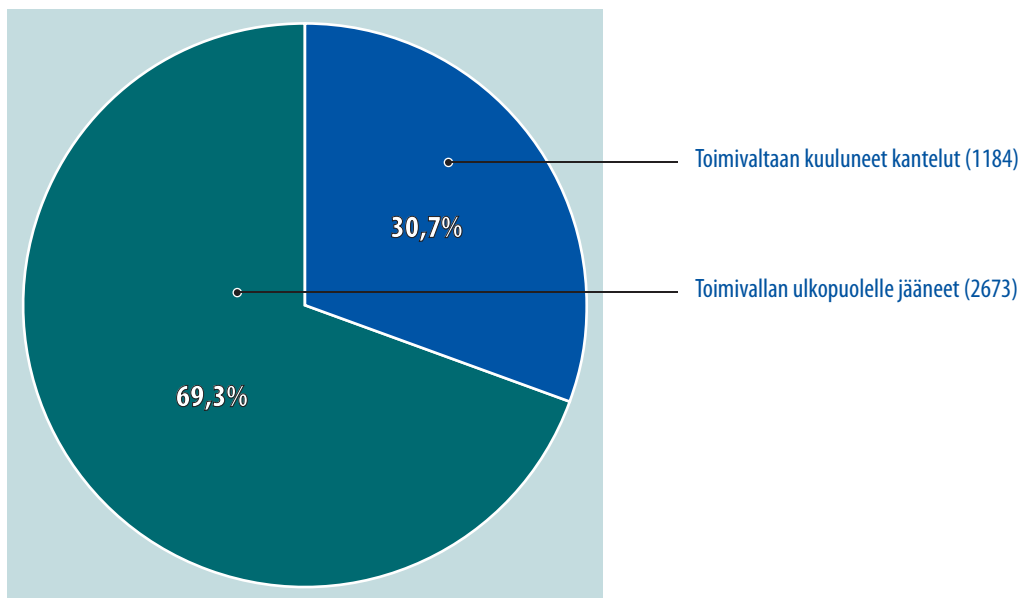
Kantelujen määrän kasvu vuosina 1996–2005.

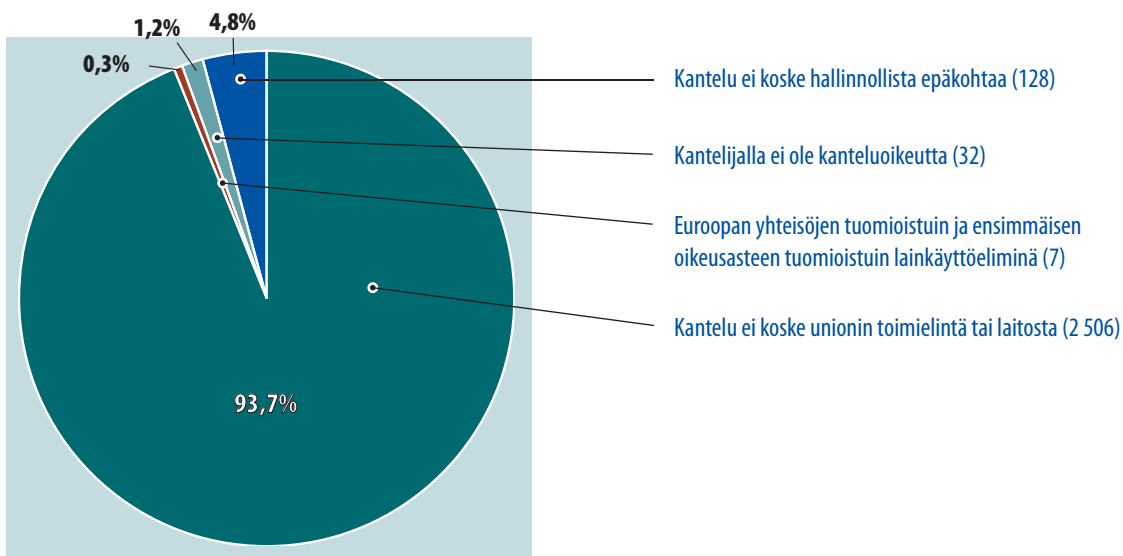
¹ Näistä 389 kantelua koski samaa asiaa ja käsiteltiin yhteisenä tutkimuksena (54 oli siirretty vuodelta 2004 ja 335 vastaanotettiin vuonna 2005).

² Näistä kahdeksan oli Euroopan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta käynnistettyjä tutkimuksia ja 276 tutkittavaksi otettuja kanteluja.

³ Näistä 335 kantelua koski samaa asiaa, kuten alaviitteessä 1 on mainittu.

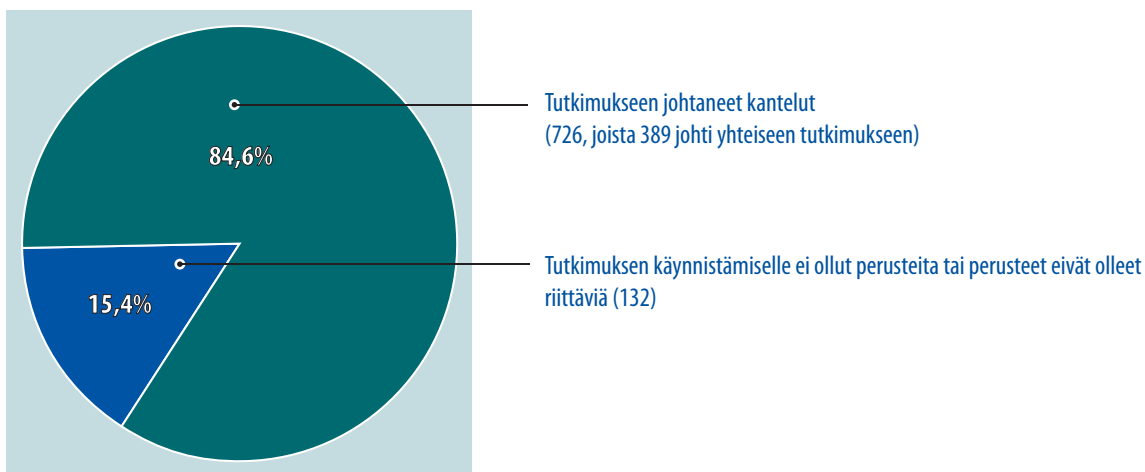
1.2 TUTKITTAVAKSI OTTAMISTA KOSKEVA KÄSITTELY SAATETTU LOPPUUN 93 %**1.3 KANTELUJEN LUOKITTELU****1.3.1 Euroopan oikeusasiamiehen toimenpiteet****1.3.2 Euroopan oikeusasiamiehen toimivalta tapauksissa**

TOIMIVALLAN ULKOPUOLELLE JÄÄNEET KANTELUT

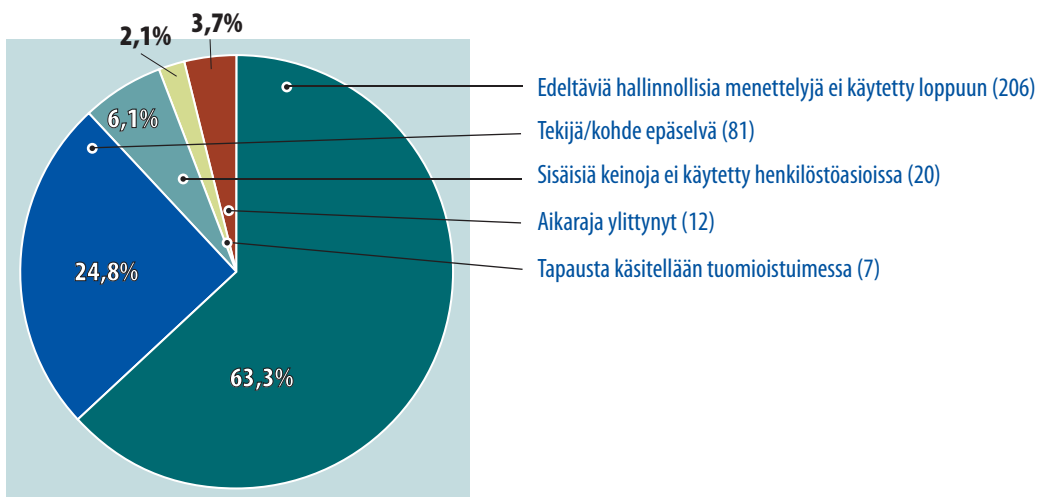

TOIMIVALTAAN KUULUNEET KANTELUT

Kantelut, jotka voitiin ottaa tutkittavaksi

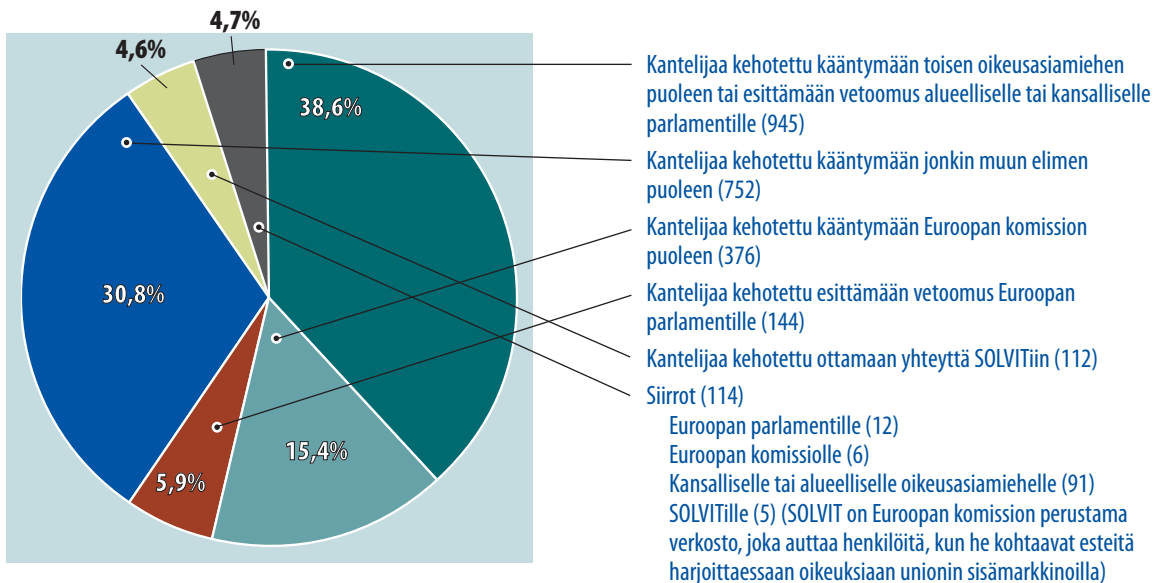
Kantelut, joita ei voitu ottaa tutkittavaksi.

2 SIIRROT JA NEUVONTA

(Joissakin tapauksissa voidaan neuvoa useita kertoja)

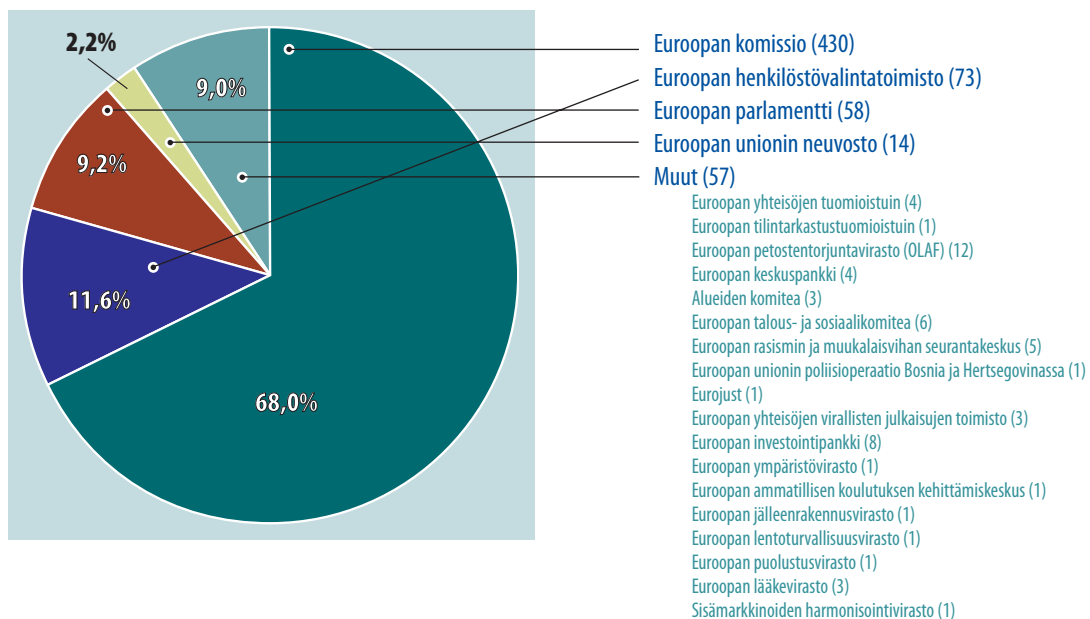

3 VUODEN 2005 TAPAUKSET 627⁴

Vuonna 2005 Euroopan oikeusasiamies tutki 627 tapausta. Niistä 343 oli tapauksia, joiden tutkinta käynnistettiin vuonna 2005 (viisi näistä käynnistettiin oikeusasiamiehen omasta aloitteesta), ja 284 oli tapauksia, joiden tutkintaa ei ollut päätetty 31.12.2004.

3.1 TOIMIELIMIÄ JA LAITOKSIA KOSKEVAT TUTKIMUKSET

(Jotkin tapaukset koskevat kahta tai useampaa toimielintä tai laitosta)

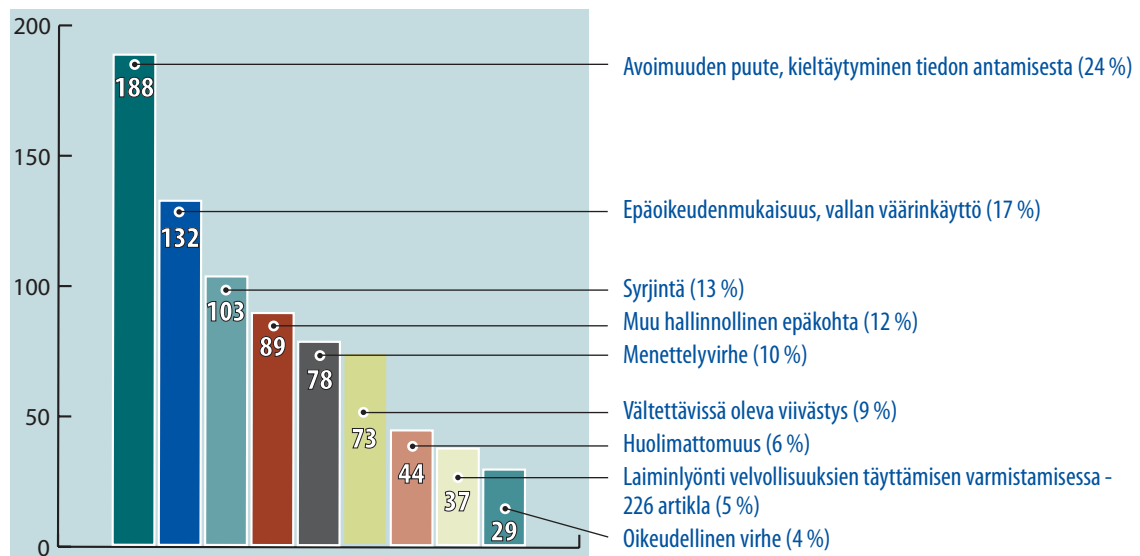
⁴

Kuten edellä 1.1 kohdan alaviitteessä on mainittu, 389 tapausta käsiteltiin yhteisenä tutkimuksena.

3.2 ERITETYN HALLINNOLLISEN EPÄKOHDAN TYYPPI

(Joissakin kanteluissa on voitu mainita kaksi hallinnollista epäkohtaa)

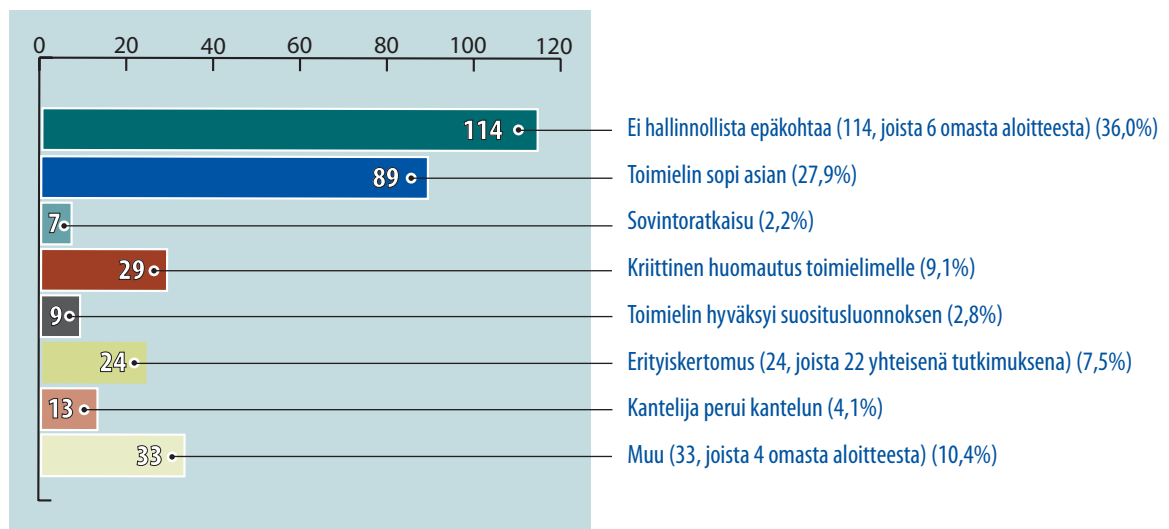

3.3 EHDOTUKSET SOVINTORATKAISUIKSI, SUOSITUSLUONNOKSET JA ERITYISKERTOMUKSET VUONNA 2005

— Ehdotukset sovintoratkaisuiksi	22
— Suositusluonnokset.....	20
— Erityiskertomukset.....	3 ⁵

3.4 PERUSTELTUUN PÄÄTÖKSEEN PÄÄTTYNEET TUTKIMUKSET 312⁶

(Tutkimus voi päättyä yhdestä tai useammasta seuraavista syistä)

⁵ Näistä yksi erityiskertomus koski 22:ta kantelua.

⁶ Näistä kymmenen käynnistettiin oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

4 VUONNA 2005 REKISTERÖITYJEN KANTELUJEN ALKUPERÄ

4.1 KANTELIJAT

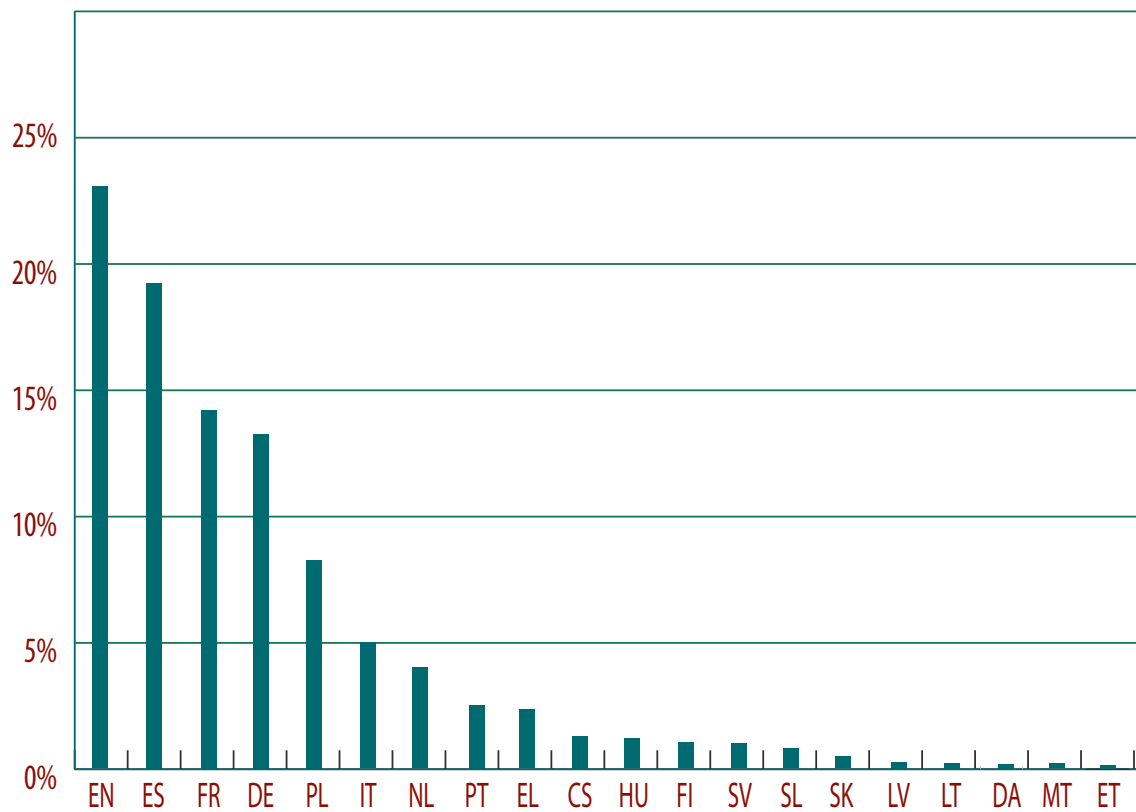

Yritykset ja yhdistykset
5,5 % (215)

Yksityiset kansalaiset
94,5 % (3 705)

4.2 KANTELUJEN JAKAUTUMINEN KIELITTÄIN

4.3

KANTELUJEN JAKAUTUMINEN MAITTAIN

Maa	Kantelujen määrä	Osuus kanteluista %	Osuus EU:n väestöstä %	Suhde ¹
 Malta	40	1,0	0,1	11,6
 Kypros	57	1,5	0,2	8,7
 Luxemburg	33	0,8	0,1	8,5
 Belgia	252	6,4	2,3	2,8
 Slovenia	47	1,2	0,4	2,8
 Espanja	775	19,8	9,5	2,1
 Irlanti	64	1,6	0,9	1,8
 Kreikka	134	3,4	2,4	1,4
 Portugali	114	2,9	2,3	1,3
 Suomi	55	1,4	1,1	1,2
 Puola	346	8,8	8,3	1,1
 Itävalta	75	1,9	1,8	1,1
 Tšekki	80	2,0	2,2	0,9
 Ruotsi	69	1,8	2,0	0,9
 Unkari	76	1,9	2,2	0,9
 Liettua	24	0,6	0,7	0,8
 Alankomaat	103	2,6	3,5	0,7
 Ranska	380	9,7	13,2	0,7
 Slovakia	32	0,8	1,2	0,7
 Latvia	13	0,3	0,5	0,7
 Saksa	410	10,5	17,9	0,6
 Italia	215	5,5	12,7	0,4
 Yhdistynyt kuningaskunta	197	5,0	13,1	0,4
 Viro	4	0,1	0,3	0,4
 Tanska	16	0,4	1,2	0,4
Muut	309	7,9		

¹ Luku on saatu jakamalla kantelujen prosenttiosuus väestön prosenttiosuudella. Jos luku on enemmän kuin 1, oikeusasiamies saa kyseisestä maasta enemmän kanteluita kuin sen väkiluvun perusteella voitaisiin olettaa. Kaikki taulukon prosenttiluvut on pyöristetty yhden desimaalin tarkkuudella.

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN YHTEYSTIEDOT

OSOITE

Euroopan oikeusasiamies
1, avenue du Président Robert Schuman
B.P. 403
67001 Strasbourg Cedex
France

PUHELIN

+33 3 88 17 23 13

FAKSI

+33 3 88 17 90 62

SÄHKÖPOSTI

eo@ombudsman.europa.eu

VERKKOSIVUSTO

<http://www.ombudsman.europa.eu>

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES TUTKII KANTELUITA HALLINNOLLISISTA EPÄKOHDISTA EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN JA LAITOSTEN TOIMINNASSA

www.ombudsman.europa.eu